



Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT  
ARREST 53/2023**

**De onmogelijkheid voor vreemdelingen die analfabeet zijn om aan te tonen dat zij niet de schriftelijke taalkennis kunnen verwerven vereist voor het verkrijgen van de Belgische nationaliteit, is ongrondwettig**

Het Hof moet twee prejudiciële vragen beantwoorden over de gelijke behandeling van vreemdelingen die een verklaring tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit wensen af te leggen, naar gelang zij al dan niet analfabeet zijn. Ook vreemdelingen die analfabeet zijn, moeten beschikken over een taalkennis van niveau A2 om de Belgische nationaliteit te verkrijgen. Dat vereiste geldt niet alleen voor de mondelinge, maar ook voor de schriftelijke kennis van de taal. Het Hof oordeelt dat zo'n schriftelijk taalvereiste het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie schendt. Voor een bepaalde groep van volwassen analfabeten kan het immers, als gevolg van een gebrek aan taalkundige basiscompetenties en -inzichten, niet haalbaar zijn om een schriftelijke taalkennis van niveau A2 te verwerven. De wetgever moet die ongrondwettigheid herstellen. In afwachting daarvan moet de rechter die de prejudiciële vragen heeft gesteld, in voorkomend geval met de bijstand van een deskundige, beoordelen of de betrokken vreemdelingen al dan niet in staat zijn om niveau A2 in het geheel te bereiken.

### **1. Context van de zaak**

De Belgische nationaliteit kan worden verkregen door naturalisatie of door het afleggen van een nationaliteitsverklaring voor de ambtenaar van de burgerlijke stand. De artikelen 1, § 2, en 12*bis*, § 1, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit leggen op dat de vreemdeling in zijn nationaliteitsverklaring moet aantonen dat hij beschikt over een minimale kennis van één van de drie landstalen die gelijk is aan het niveau A2 van het Europees Referentiekader voor Talen. Dat vereiste geldt zowel voor de mondelinge als voor de schriftelijke kennis van de landstaal.

Voor de Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent betwisten twee vreemdelingen die analfabeet zijn en dus niet of slechts in zeer beperkte mate kunnen lezen of schrijven, het negatief advies dat de procureur des Konings over hun nationaliteitsverklaringen heeft gegeven. De adviezen zijn negatief omdat zij niet aantonen dat zij beschikken over de schriftelijke vaardigheden die overeenstemmen met niveau A2.

De rechtbank beslist om twee prejudiciële vragen te stellen aan het Hof over de gelijke behandeling van vreemdelingen die een nationaliteitsverklaring wensen af te leggen, naar gelang zij al dan niet analfabeet zijn. Volgens de rechtbank is het voor een groot aantal volwassen analfabeten slechts mogelijk om het niveau A2 te behalen voor de mondelinge vaardigheden, terwijl zij voor de schriftelijke vaardigheden geen taalkennis van dat niveau (eerste prejudiciële vraag) of hoogstens een taalkennis gelijk aan het niveau A1 (tweede prejudiciële vraag) kunnen verwerven. Het Hof onderzoekt de beide vragen samen.

## 2. Onderzoek door het Hof

De artikelen 10 en 11 van de Grondwet bevatten het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Die artikelen verzetten zich ertegen dat categorieën van personen die zich ten aanzien van de betwiste maatregel in wezenlijk verschillende situaties bevinden, op identieke wijze worden behandeld, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

Het Hof stelt vast dat de wetgever de verkrijging van de Belgische nationaliteit door een verklaring wenst voor te behouden aan vreemdelingen die doen blijken van een zekere mate van integratie. Volgens het Hof is het ten aanzien van die doelstelling pertinent om een minimale taalkennis te vereisen, om ervan uit te gaan dat daarbij zowel mondelinge als schriftelijke vaardigheden noodzakelijk zijn én om die minimale taalkennis vast te stellen op het niveau A2 van het Europees Referentiekader voor Talen. Met het oog op een daadwerkelijke integratie is het van wezenlijk belang om zich in de dagelijkse omgang te kunnen uitdrukken in minstens één van de landstalen.

Het Hof gaat vervolgens na of de keuze van de wetgever om niet alleen de mondelinge, maar ook de schriftelijke vaardigheden van niveau A2 te vereisen, geen onevenredige gevolgen heeft voor vreemdelingen die analfabeet zijn.

Het Hof overweegt dat het niveau A2 impliceert, wat de schriftelijke vaardigheden betreft, dat de taalgebruiker korte, eenvoudige teksten kan begrijpen en opstellen. Volgens het Hof kunnen ook vreemdelingen die analfabeet zijn in beginsel een dergelijke, relatief beperkte, schriftelijke taalkennis verwerven. Het Hof vervolgt echter dat analfabetisme een oorzaak kan vinden in uiteenlopende factoren en omstandigheden die een gebrek aan taalkundige basiscompetenties en -inzichten tot gevolg kunnen hebben, waardoor niet kan worden uitgesloten dat het voor een bepaalde groep van volwassen analfabeten onmogelijk is om dat niveau van schriftelijke taalkennis te verwerven, ook niet door de daartoe voorziene opleidingen te volgen. In dergelijke gevallen brengt het taalvereiste, ten aanzien van de door de wetgever nagestreefde doelstelling van integratie, onevenredige gevolgen met zich mee.

## 3. Besluit

Het Hof besluit dat de artikelen 1, § 2, en 12*bis*, § 1, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schenden, voor zover zij niet in een uitzondering voorzien op de vereiste van een minimale kennis van één van de drie landstalen die gelijk is aan het niveau A2 voor vreemdelingen die analfabeet zijn en die, hoewel zij over de vereiste mondelinge taalvaardigheid beschikken, door een gebrek aan taalkundige basiscompetenties en -inzichten niet in staat zijn de met dat niveau overeenstemmende schriftelijke vaardigheden te verwerven.

Het komt de wetgever toe aan die ongrondwettigheid te verhelpen, door voor die vreemdelingen te voorzien in een mogelijkheid om aan te tonen dat zij door hun analfabetisme niet in staat zijn om de desbetreffende schriftelijke vaardigheden te verwerven. In afwachting daarvan moet de rechter die de prejudiciële vragen heeft gesteld, in voorkomend geval met de bijstand van een deskundige, beoordelen of de betrokken vreemdelingen al dan niet in staat zijn om niveau A2 in het geheel te bereiken.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen,

ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel “media” van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)